

WYMAGANIA Z HISTORII NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA 4A

JONATAN NR 2

Temat lekcji	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Co to jest historia?	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: historia (dzieje), historyk. <p>Uczeń potrafi:</p> <p>wyjaśnić, w jakim celu poznaje się historię.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: historia prywatna, konieczność poznawania historii w sposób chronologiczny. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym zajmuje się historyk, podać przykłady wydarzeń należących do historii prywatnej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: historia rodzinna, historia państw. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> podać przykłady wydarzeń należących do historii rodzinnej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka. <p>Uczeń potrafi:</p> <p>podać przykłady wydarzeń należących do historii państw.</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać Kraków w różnych okresach historycznych.
O mierzeniu czasu	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: oś czasu, nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie, zegar. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: kalendarz, dłaczego korzystamy z osi czasu. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> rzymski sposób zapisu cyfr i liczb. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: chronologia, znaczenie umieszczania wydarzeń w kolejności chronologicznej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakim celu mierzy się czas, umieszczać wydarzenia historyczne na osi czasu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić poznane typy zegarów. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć historię zegarów.
Jak poznać przeszłość?	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: źródła historyczne, źródła pisane, źródła materialne, źródła ustne. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> podział źródeł historycznych. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: archeologia, archeolog, muzeum. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wykopaliska archeologiczne, kronika, związki między archeologią a historią. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przykłady muzeów. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: dziedzictwo historyczne, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> okoliczności powstania i upadku osady w Biskupinie. <p>Uczeń potrafi:</p> <p>opowiedzieć o odkryciach</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady źródeł pisanych i materialnych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć, na czym polega praca historyka, • przedstawić zadania muzeów. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć, na czym polega praca archeologa, • podać przykłady odkryć dokonanych przez archeologów. 	<ul style="list-style-type: none"> • rolę, jaką w poznawaniu historii odgrywają źródła historyczne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób badania archeologiczne przyczyniają się do poszerzenia naszej wiedzy o przeszłości, • wyjaśnić, dlaczego trzeba chronić dziedzictwo historyczne. 	dokonanych przez archeologów w Biskupinie.
Moja rodzina	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rodzina, krewny, przodek. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie własnej rodziny wymienić osoby wchodzące w skład rodziny małej i rodziny wielkiej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazewnictwo stosowane do określenia relacji między poszczególnymi członkami rodziny, • tradycje własnej rodziny. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, pamiątka rodzinna, tradycje rodzinne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady pamiątek rodzinnych. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny, • opowiedzieć o własnej pamiątce rodzinnej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie zdjęć i innych pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny, • sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny, • wyrazić opinię na temat gromadzenia pamiątek rodzinnych i kultywowania tradycji rodzinnych. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny,
Ojczyzna małych ojczyzn	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sąsiadów Polski, • nazwy regionów wchodzących w skład Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Polskę i jej region. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizację największych zabytków w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać główne regiony Polski, • wyjaśnić różnicę między małą ojczyzną a ojczyzną. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • herb własnej miejscowości. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę, jaką w życiu człowieka odgrywa mała ojczyzna. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać swoją małą ojczyznę. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać podstawowe informacje na temat ukształtowania powierzchni kraju, • powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami i wskazać je na mapie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zalety i wady ukształtowania powierzchni Polski, • zebrać informacje o własnej miejscowości.

Polskie symbole i święta narodowe	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, • oficjalną nazwę państwa polskiego, • polskie symbole narodowe. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: symbole narodowe, flaga, godło, hymn państwowy (narodowy). <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachować odpowiednią postawę wobec polskich symboli narodowych, • wymienić najważniejsze święta narodowe. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze miejsca pamięci narodowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Rzeczpospolita (republika), obywatel, miejsce pamięci narodowej, święto narodowe. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować lokalne miejsca pamięci narodowej, • odśpiewać trzy zwrotki i refren <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, dlaczego obchodzimy święta narodowe. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć ich znaczenie, • wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać lokalne miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, co zdecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowlom i obiektom statusu miejsc pamięci narodowej.
Legends o początkach Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze legendy związane z początkami Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: plemię, gród, legenda. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Wielkopolskę i Gniezno. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • głównych bohaterów polskich legend. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dynastia. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć najważniejsze polskie legendy, • wymienić różnice między legendą a historią. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać cechy charakterystyczne legendy, • odróżniać fikcję od prawdy historycznej, • wyjaśnić, kim byli Słowianie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie siedziby Słowian. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie legend dla poznania początków państwa polskiego.
Chrzest Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 966, • postacie: Mieszko I, Dobrawa, • przyczyny, które skłoniły Mieszka I do przyjęcia chrztu. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: poganin. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: gród. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest, • opisać zmiany, jakie zaszły w państwie polskim po 966 r., • wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kultura zachodnioeuropejska, • znaczenie chrztu jako wydarzenia, które zapoczątkowało historię Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I, • przedstawić okoliczności, w 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kurhan, palatium. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd grodu w Gnieźnie, • wymienić elementy kultury zachodnioeuropejskiej, którą Polska przyjęła po 966 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić wierzenia Polan.

		<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie państwo Mieszka I. 	<p>których doszło do chrztu Mieszka I.</p>		
Pierwszy król Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1000, 1025, postacie: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zjazd gnieźnieński. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wyprawa misyjna, wojowie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć historię zjazdu gnieźnieńskiego, wymienić decyzje ogłoszone podczas zjazdu gnieźnieńskiego, zlokalizować na mapie grody, które ogłoszono w 1000 r. biskupstwami. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 997, postać: Ottona III. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: diadem, znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować postać biskupa Wojciecha. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, omówić dokonania Bolesława Chrobrego. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie symbolicznej koronacji Bolesława Chrobrego dokonanej przez Ottona III, znaczenie właściwej koronacji Bolesława Chrobrego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności powstania Drzwi Gnieźnieńskich i wyjaśnić, co przedstawiają.
Król Kazimierz Wielki	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1364. postać: Kazimierza Wielkiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zakon krzyżacki. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: żak, uniwersytet. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, wskazać na mapie i umiejscowić w czasie państwo Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzyńka. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: rozbitcie dzielnicowe Polski, przyczyny utworzenia Akademii Krakowskiej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o panowaniu Kazimierza Wielkiego z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej, zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać sytuację państwa polskiego na początku panowania Kazimierza Wielkiego, wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, ocenić panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności, w jakich doszło do rozbitcia dzielnicowego Polski, wymienić uczestników uczty u Wierzyńka.
Unia Polski z Litwą	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1385, postacie: Jadwigi, Władysława Jagiełły. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: unia, dynastia 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dłaczego Jadwigę nazywa się królem Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności, w jakich Jadwiga stała się władczynią Polski, przedstawić najważniejsze informacje o państwie litewskim w II połowie XIV 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim.

	Jagiellonów. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Krewa i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar państwa polsko-litewskiego po zawarciu unii. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej. 	w.		
Wielka wojna z zakonem krzyżackim	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, opisać przebieg bitwy pod Grunwaldem, zlokalizować na mapie Grunwald i Toruń. 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postacie najważniejszych uczestników bitwy pod Grunwaldem. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyżackiego. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1385 r., wyjaśnić, dlaczego w XIV w. Polska nie mogła odzyskać ziem utraconych na rzecz zakonu krzyżackiego. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> opisać relacje polsko-krzyżackie w XIV w.
O Akademii Krakowskiej	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postać: Mikołaja Kopernika. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: astronom. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: żak, Uniwersytet Jagielloński. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> opisać życie krakowskiego żaka, opisać odkrycie Mikołaja Kopernika. 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> datę: 1400, okoliczności odnowienia Akademii Krakowskiej. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: teolog, absolwent, teoria. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o działalności Akademii Krakowskiej w XV w. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> dłaczego odkrycie Mikołaja Kopernika zostało poddane krytyce. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wymienić przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej, przedstawić poglądy uczonych w XV w. na temat budowy wszechświata. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika.
Założyciel Zamościa	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, główne budowle Zamościa. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: szlachta, wolna elekcja, Rzeczpospolita, mąż stanu. 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> datę: 1572, przyczyny wojny Rzeczpospolitej z Moskwą. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Moskwa, magnat (magnateria), rozejm. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegała 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> na czym polegały zagrożenia związane z wolną elekcją. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z wojną Rzeczpospolitej z Moskwą, wymienić urzędy sprawowane przez Jana Zamoyskiego. 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postać: Iwana Groźnego. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić cele polityczne Stefana Batorego, omówić politykę prowadzoną przez Stefana Batorego. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd XVI-wiecznego Zamościa, uzasadnić tezę, że Jan Zamoyski był mężem stanu.

		<p>różnica między rycerstwem a szlachtą,</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać działalność Jana Zamoyskiego. 			
Potop	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1655, 1660, postacie: przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: potop, wojna szarpana. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Częstochowę. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Jana Kazimierza, <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: hetman, znaczenie obrony Jasnej Góry dla przebiegu konfliktu ze Szwecją. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaki wpływ na przebieg potopu miała taktyka wojny szarpanej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Karola X Gustawa, postanowienia pokoju kończącego wojnę ze Szwecją. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: oddziały partyzanckie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny konfliktu Rzeczypospolitej ze Szwecją i z Moskwą w XVII w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać przebieg konfliktu między Rzeczypospolitą a Szwecją, opisać przebieg obrony klasztoru na Jasnej Górze, wyjaśnić przyczyny reakcji Polaków na wieść o ataku szwedzkim na klasztor. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać jak zakończył się konflikt Rzeczypospolitej z Moskwą, opisać skutki wojen prowadzonych przez Rzeczypospolitą w XVII w.
Bitwa pod Wiedniem	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1683, postać: Jana III Sobieskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: islam, muzułmanie, odsiecz Wiednia, husaria. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, opisać wygląd pałacu w Wilanowie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Kara Mustafy. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: sułtan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar, znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> elementy uzbrojenia husarza i janczara. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać przebieg oblężenia Wiednia, porównać uzbrojenie husarza i janczara. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać organizację państwa tureckiego i jego cele polityczne.
Powstanie kościuszkowskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1772, 3 V 1791, 1793, 1794, 1795, postać: Tadeusza Kościuszki, państwa biorące udział w I, II i III rozbiórce Rzeczypospolitej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rozbiór, kosynierzy. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> główne postanowienia Konstytucji 3 maja, przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: patrioci, konstytucja, Naczelnik powstania, insurekcja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności wybuchu i przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Wojciecha Bartosa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja i II rozbioru Rzeczypospolitej, opisać okoliczności klęski powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny utraty niepodległości przez Polskę. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności, w jakich doszło do I rozbioru Rzeczypospolitej, wyjaśnić znaczenie polskiego zwycięstwa pod Raławicami. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie polskiego zwycięstwa pod Raławicami.

<p>Jak powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>?</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1797, • postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, • słowa <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odśpiewać trzy pierwsze zwrotki hymnu narodowego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do wyemigrowania części Polaków z kraju po upadku powstania kościuszkowskiego, • przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Napoleona Bonaparte. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co oznacza sformułowanie: „wolność, równość, braterstwo”. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i>, • wyjaśnić, jak doszło do rozwiązania Legionów Polskich we Włoszech. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Legionów Polskich we Włoszech. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1927. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić dokonania Legionów Polskich we Włoszech.
<p>Powstanie styczniowe</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 22/23 I 1863, • postać: Romualda Traugutta. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe), branka, tajne państwo, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1830, 1831, 1864. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Rząd Narodowy, przyczyny wybuchu powstania listopadowego i powstania styczniowego, • charakter powstania styczniowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym było tajne państwo. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1815. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kongres wiedeński, konfiskata mienia, zsyłka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcjonowanie tajnego państwa. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać stosunek sił między Polakami a wojskiem rosyjskim w 1863 r., • opisać przebieg i okoliczności upadku powstania styczniowego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830.
<p>Polska laureatka Nagrody Nobla</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Marii Skłodowskiej-Curie. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Nagroda Nobla. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze wynalazki XIX w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację kobiet w XIX w., • wskazać różnice w położeniu kobiet i mężczyzn w XIX w., • wyjaśnić, jak zmieniło się życie człowieka dzięki wynalazkom XIX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Alfreda Nobla, • największych wynalazców XIX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: pierwiastek. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Marii Skłodowskiej-Curie we Francji. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać dzieciństwo Marii Skłodowskiej, • opowiedzieć o działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie.

<p>Odzyskanie niepodległości</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 11 XI 1918, • postać: Józefa Piłsudskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1914–1918. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co było przyczyną tzw. kryzysu przysięgowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do odzyskania przez Polskę niepodległości. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: VIII 1914. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: państwa centralne, ententa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu I wojny światowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegała różnica między I wojną światową a wcześniejszymi konfliktami. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić działalność polityczną i wojskową Józefa Piłsudskiego, • wymienić państwa wchodzące w skład wrogich obozów polityczno-wojskowych. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: IV 1917. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać skutki I wojny światowej, • dostrzec związki między sytuacją międzynarodową podczas I wojny światowej a wydarzeniami na ziemiach polskich.
<p>Polskie osiągnięcia</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, • główne budowle w Gdyni okresu międzywojennego, • przyczyny budowy Gdyni. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia konferencji pokojowej kończącej I wojnę światową dotyczące granic Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: magistrała węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), • przyczyny powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Gdynię, magistrałę kolejową, COP. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1922. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z czego wynikały trudności w integracji ziem polskich po rozbiorach. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności powstania portu i miasta Gdyni, • opisać architekturę Gdyni, • omówić proces tworzenia COP. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległości.
<p>Szare Szeregi</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, • postaci: Adolfa Hitlera, Aleksego Dawidowskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze akcje przeprowadzone przez Szare Szeregi. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: obóz koncentracyjny. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność hitlerowców wobec ludności 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1941. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać cele i przebieg wybranych akcji 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację ruchu oporu na ziemiach polskich.

	<p>„Alka”, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”,</p> <ul style="list-style-type: none"> • jedną z przyczyn wybuchu II wojny światowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: okupacja, hitlerowcy, ruch oporu, Szare Szeregi, Armia Krajowa (AK). 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mały sabotaż, Akcja pod Arsenalem. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić działalność Szarych Szeregów, • wskazać na mapie państwa, które we IX 1939 r. zaatakowały Polskę. 	<p>polskiej na ziemiach okupowanych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić organizację Szarych Szeregów w czasie okupacji niemieckiej. 	<p>przeprowadzonych przez Szare Szeregi.</p>	
O żołnierzach niezłomnych	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1944, 8 V 1945, • postaci: Józefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rząd londyński (emigracyjny), żołnierze niezłomni (wyklęci). 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plany Stalina wobec Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki” w czasie wojny. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać w jaki sposób Stalin realizował swoje plany wobec Polski, • przedstawić okoliczności zakończenia II wojny światowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tragedię żołnierzy niezłomnych prowadzących walkę z komunistami w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności aresztowania, procesu i śmierci Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Urząd Bezpieczeństwa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sposoby walki z przeciwnikami.
Papież Polak	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1978–2005, • postać: Karola Wojtyły. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL). 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1920, 1978, • postać: Stefana Wyszyńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Karola Wojtyły jako papieża Jana Pawła II. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prymas. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powód, dla którego władze komunistyczne dążyły do podporządkowania sobie wszystkich organizacji w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać życie Karola Wojtyły. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację w państwie polskim po przejęciu władzy przez komunistów.
Pokojowa rewolucja Solidarności	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, • postaci: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: porozumienia sierpniowe, NSZZ 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 14 VIII 1980, • wybrane żądania robotników zawarte w 21 postulatach. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: postulaty, walka bez przemocy. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegała 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: internowani. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek władz komunistycznych do „Solidarności”, • opisać okoliczności wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1981, 1983. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przebieg strajku robotników w Stoczni Gdańskiej, • dostrzec krajowy i międzynarodowy odzew, jaki wywołała walka bez 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić gospodarcze skutki rządów komunistów.

	„Solidarność”, stan wojenny, rozmowy okrągłego stołu.	walka bez przemocy, <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie były skutki rozmów okrągłego stołu.		przemocy.	
--	---	---	--	-----------	--

Opracowała

Marta Lisak